



Pomoc! Zbavte nás té havěti!

Jiří Pinc se vyzbrojil, přestože jeho nepřátelé ani nejsou na první pohled vidět.

Foto PRAVO – Milan Malíček

Škůdci v našich domácnostech nespí zimním spánkem, naopak si vesele řadí dál. Ruku v ruce se zavřením restaurací sice ubyly zásahy proti myším, deratizační firmy však nabízejí i dezinfekci prostor kvůli novému nepříteli – koronaviru. Jak vypadá takový boj s ním, hlodavci nebo se štěnicemi zblízka?

>> Jiří Sotona

Je to trochu nezdvorné, ale při vstupu do panelákového bytu pana Jakuba si ani nevzduchu boty. Dokonce si na ně raději natáhnu igelitové návleky. A kdyby mě snad vyzval, ať se posadím, rovnou mu řeknu, že děkuju, ale po stojím. V jeho domácnosti na sídlišti v pražských Letňanech se nejspíš objevily štěnice. Asi půl centimetru velcí paraziti, kteří v noci vylézají ze svých úkrytů a svým hostitelům doslova pijí krev.

Jestli to jsou opravdu ony, musí nejprve potvrdit přívolaný odborník. „Zavolali jsme ho preventivně už potřetí. Nic jsme sice neobjevili, ale přítelkyně má pravidelně pupínky a pořád říká, že ji něco žere,“ vykládá osma-

dvacetiletý Jakub, jenž s přítelkyní bydlí něco přes rok, a svá slova doloží fotkami jejich poštipaných rukou. „Některé pupínky mají

Skutečnost, že štěnicím někteří nocležníci chutnají více, jiní méně, je docela běžná

červenou tečku uprostřed, jako by ji opravdu něco štíplo. V minulém bytě štěnice měla, ale úspěšně se jich zbavila,“ tvrdí.

Deratizátor Jiří Pinc se do boje s malinkými potvůrkami vyzbrojil jako filmový krotitel duchů. Zahalením celého těla se chrání nejen

před škůdci, ale i před chemikáliemi, které používá.

„Celoobličejová maska s chemickým filtrem, jednorázový celotělový oblek, gumové rukavice,“ komentuje věci, které postupně vytahuje z napěchovaného kufru služební octavie. Na závěr si nasadí na záda nádrž bateriového postřikovače s hadicí zakončenou tryskou. Jeho obsah si teprve namíchá v koupelně zákazníka.

Třiačtyřicetiletý technik pracuje osm let pro firmu Adera, která nabízí klasický DDD servis – deratizaci, dezinfekci a dezinfekci, tedy likvidaci hlodavců, hmyzu a mikroorganismů. Dneska je na pořadu to druhé D.

Jiří Blažek z oddělení zákaznického servisu společnosti Adera mi ještě před akcí prozradil, že firmy jejich typu obvykle nejvíce zaměstná-



Foto Profimedia.cz

Kuk! Tam, kde podzemím plují živočišné zbytky, se vždy daří potkanům.

vají restaurace a potravinářské provozy, jimž prevenci ukládá zákon. Neobává se však, že by kvůli zavřeným hospodám a hotelům neměli potkani a myši co žrát. „Jsou vynalézaví. Když budou chtít, potravu si najdou.“

Menší část práce deratizačních techniků tvoří akutní výjezdy typu „něco se mi doma přemnožilo“. „V zimě sice opadnou vosy, sršni, mravenci, ale švábi, štěnice, hlodavci se vyskytují celoročně. Šíří se z bytu do bytu, z prostoru do prostoru, takže se problémy s nimi řeší průběžně. Z hmyzu to dále můžou být třeba svinky nebo pisivky, to jsou brouci z vlhkosti,“ jmenuje Jiří Blažek jiné nevídané hosty a já při jeho slovech získávám neodbytný pocit, že mě něco svědí...

Rafinované potvůrky

„Tady je obývací, tady ložnice, tady kuchyně. Posunul jsem skříně, abyste se za ně dostal, a vyndal jsem i skly zpod kuchyňské linky,“ provází Jakub deratizátora svým vzorově nachystaným bytem, to znamená s vyřazenými podlahami a se svlečeným a vypraným ložním prádlem.

„Doporučuju prádlo nejméně na šedesát stupňů,“ poznamenává Jiří Pinc.

„Pereme často, něco na šedesát, něco i na devadesát,“ reaguje Jakub a přiznává, že na psychice jeho přítelkyně se kožní projevy neznámého původu dost podepisují. „Pro nás je záhada, že to ‚žere‘ pouze ji. Asi jsem odolnější,“ domnívá se.

Podle Jiřího Pince je skutečnost, že štěnicím někteří nocležníci chutnají více, jiní méně, docela běžná. Každopádně jsou to potvůrky dost rafinované. „Aktivní jsou především v noci. Když jste na lůžku, zklidní se vám tep a usnete, začnou vylézat ze svých skrýší. Jdou po vydechovaném oxidu uhličitém. Proto člověk zpravidla bývá poštipáný na horní polovinu těla,“ říká deratizátor a zastaví se nejdříve v obývací, kde černý nábytek a staré dřevěné parkety se širokými spárami můžou snadno nějaký hmyz i stopy jeho trusu schovat.

„Tady je to čisté,“ zahlásí s baterkou v ruce, když prohlédne všechna zákoutí. Ale stejně nepředpokládám, že by se držely v obývací,“ uvažuje a přesune svou pozornost k ložnici.

Štěnice nijak nesouvisejí se špínou nebo nepořádkem, jak by se mohlo zdát. Přivléct si je můžete nešťastnou náhodou odjinud, nežídkou s postelí nebo gaučem kupovanými z druhé ruky. Právě v těch si svá

FORMAT 1

založeno 1991

PLAŠIČE NA MYŠI

OdH1 slyšitelný/tichý (ultrazvuk.), baterie, či adaptér, do 100m² **445,-** + baterie/adaptér

OdH1MAX do 200m² jen na adaptér **735,-** cena vč. adaptéru

OdH1superMAX do 400m² na adaptér **935,-** cena vč. adaptéru

PLAŠIČE KRTKŮ

OdK-H2 do půdy, do 400m² **495,-** + baterie

KUNA V AUTĚ?

z automobilů **595,-**

AodHa 12/24VDC, napájen z autobaterie

ODHÁNĚČE PTÁKŮ

elektronické **od 5 890,-**

mechanické ocelové plechy s hroty na okapy, římsy atd. **od 80,-/m**

ODSTRAŇOVAČE VODNÍHO KAMENE

FC300 filtr mech. nečistot **1390,-**

OVK1 potrubí do 1" **1450,-**

OVK2 potrubí do 2" **1580,-**

OVK3 udny a vápenaté vody **2000,-**

VÁHY A MINCÍŘE

OCS **C-3** **OCS-S**

300kg 2190,-

40kg 599,-

KYPS **250kg** 2790,-

300kg 2990,-

500kg 5191,-

1000kg 5990,-

NAPÁJECÍ ZDROJE

transformátorové, spínané, zákazkové DC/DC AC/DC stabilizované od 2W do 40W

ceny uvedeny v Kč včetně DPH, bez poštovního a balného

informace, objednávky u výrobce a distributora:

www.format1.cz

tel.: 544 223 265
FORMAT1 spol. s r.o. 544 223 668
 čp.643 603 253 728
 683 52 Křenovice u Brna format1@format1.cz



I v kuchyni může ledacos škodit, nejčastěji ale Jiří Pinc míří do ložnice.

Foto PRAVO – Milan Malíček

hnízda vytvářejí nejčastěji. Dokážou přitom týdny hladovět a čekat na vhodnou příležitost.

S nepříjemnou zkušeností se mi svěřil i čtyřiatřicetiletý Martin, který se s nimi potýkal v nájemním bytě na sídlišti v Praze-Modřanech. „Původně mě napadlo, že jsme si je přinesli s novou postelí, ale v době, kdy jsem je začal likvidovat, se v paneláku objevila výstražná cedulka, že byl výskyt zaznamenaný ve více bytech.“

Jak přiznává, zprvu nic nepozoroval, ovšem po ránu pravidelně oteklá přítelkyně ho donutila zasáhnout. Zkusil to svépomocí. „Koupil jsem speciální insekticid, nábytek rozmontoval a celý byt chemicky ošetřil. Po pár měsících znovu. Postel jsme naložili na korbou pick-upu, odvezli na chalupu a spálili.“

Profíci mu pak při konzultaci potvrdili, že jeho přístup se blíží tomu jejich. „Tak jako tak to zabralo,“ shrnuje.

Alespoň dva zásahy jsou potřeba

Jiří Pinc důkladně prohlédne v panelákové ložnici matrace, rošty i rámy postele, ovšem nic zvláštního neshledává. „Niméně někdy nejsou vidět a pak se nacytají do lepových monitorů,“ zmiňuje speciální pastičky, které štěnice nalákají a přilepí, a několik jich Jakubovi předá.

Napadne ho, jestli by nemohlo jít o již zmíněné pisivky, které se sice živí organickými zbytky včetně šupinek lidské kůže, ovšem

člověka by kousat neměly. Ani se nezdá, že by se zde vyskytovaly. Příčinou by podle jeho mínění mohla být i kočka, kterou Jakub

Švábi, štěnice, hlodavci se vyskytují celoročně. Šíří se z bytu do bytu, z prostoru do prostoru

Jiří Blažek

s přítelkyní doma chovají, přesněji řečeno dosud skrytá alergie na chlupy nebo nějaké kočičí roztoče.

Byt bude každopádně po dnešku čistý, protože deratizátor míří do koupelny, aby si namíchal postřik. „Obsahuje účinnou látku, která blokuje receptory umožňující vyrobít z potraviny energii. Štěnice tedy vyhladoví, přestože je najedená,“ objasňuje Jiří Pinc. „Po



Seznamte se: štěnice domácí. Foto Profimedia.cz

nástřiku zůstanou stopy přípravků v bytě ověřitelně alespoň tři týdny.“

Jiří Blažek, jeho kolega z oddělení zákaznického servisu, jenž také strávil léta v terénu, pamatuje, že dříve se používaly „dryáky“, které problém se štěnicemi vyřešily téměř okamžitě. „Dá se říct, že už po jednom zásahu bylo hotovo, ale byly příliš silné, pro životní prostředí nevhodné a nakonec zakázané. Dnes se proto vyžaduje opakovaný zásah.“

Pokud se podle něj provede správně, po celém bytě a ve správné koncentraci přípravků, bývá problém po dvou zásazích vyřešen. „Pokud je ale dlouhodobě zanedbaný, pak dva nestačí,“ upozorňuje a zmíní, že ošetření běžné bytové jednotky jeho firmou vyjde při předpokládaných dvou návštěvách DDD technika na 6292 Kč s DPH.

Zatímco Jakub čeká na chodbě, aby se nenadýchal chemikálií, Jiří Pinc asi deset minut „tancuje“ s postřikovačem po bytě, ošetří všechny plochy a nevynechá ani zadní stěny skříní.

„Po osmi hodinách můžete dovnitř, s kočkou až po 24 hodinách,“ připomíná Jakubovi a jde se převléknout k autu.

„Je to špinavá práce,“ hodnotí už v civilním oblečení práci DDD technika. „Ale zodpovídám sám za sebe, což je pro mě důležité,“ vyzdvihuje vlastnost, kterou si na svém povolání pochvaluje. „Pracuji s nebezpečnými látkami, je spousta věcí, které bych mohl poškodit, takže zodpovědnost je velká.“

Své znalosti musel nejdříve prokázat

u zkoušek. Odborný kurz čítá 100 hodin, z toho 82 hodin teorie a 18 praxe. Navazuje pak na něj ještě rozšířený mistrovský kurz a také takzvaný toxický kurz, tedy školení pro práci s nebezpečnými látkami.

Boj s potkany nekončí

Když se Jiřího Pince zeptám na vůbec nejstrašidelnější zážitky z praxe, dlouho nepřemýšlí. Nejhorší podle něj bylo vyklízení bytu po zemřelém alkoholikovi. Garsonka byla totiž celá posetá prázdnými lahvemi a igelitkami, do nichž dotyčný vykonával potřebu.

„Vydatně jsem ho celý vydezinfikoval, ale vyklidit jsem ho prostě nedokázal. Nakonec jsem na to sehnal šikovné kluky. Přivezli si s sebou cisternu vody, protože v tom bytě už nešla voda ani elektřina.“

Co se týče hlodavců, nezapomene na potravinářskou výrobu kdesi na venkově. „Paní tvrdila, že jí na vejčka lezou asi kuny. Já na to, že to vypadá spíš na potkany. Otevřel jsem jeden velký nepoužívaný chladák a v něm uviděl doslova černou deku, která se rozutekla. Mohlo tam být klidně sto padesát potkanů.“

Souboje lidí s hlodavci, kteří se zabydleli v městských kanalizacích, jsou nekonečné a spočívají výhradně v pravidelné regulaci. Co do počtu však přesvědčivě vítězí potkani.



Deratizátory nyní podle Jiřího Blažka nejvíce zaměstnává koronavirus. Foto PRAVO – Petr Horník

Spočítat je není v lidských silách, ale odhaduje se, že jich v podzemních labyrintech žije pět na každého obyvatele. V našem hlavním městě tedy nejméně pět milionů.

Pražské vodovody a kanalizace (PVK) loni od dubna do října ošetřily 13,5 tisíce kanalizačních vstupů a použily přitom 13,5 tisíce kilogramů nástrah.

„Návnada vypadá jako tabulka čokolády

a má různé příchutě. Neúčinkuje hned, ale až po několika minutách. Potkani nejdříve vyšlou „průzkumníka“, a když zjistí, že je vše v danou chvíli v pořádku, přijdou další,“ popisuje mluvčí PVK Tomáš Mrázek a dodává, že každoroční celoplošná deratizace vyjde přibližně na šest milionů korun.

Ostravské vodárny a kanalizace (OVAK)



(Inzerce)

Dotace pokryje až polovinu nákladů na fotovoltaickou elektrárnu pro rodinný dům

V České republice se staví tisíce solárních elektráren na rodinných domech ročně. Předpoklad, že pořízení vlastního solárního systému znamená nákladnou investici, už neplatí. A to i díky dotaci, kterou nabízí program Nová zelená úsporám. Domácnost bude více soběstačná při energetických výpadcích, za elektřinu ušetří, a ještě přispěje životnímu prostředí.

„Člověk se pořízení vlastní fotovoltaiky rozhodně nemusí bát. Výše dotace je až 50 procent z uznatelných nákladů na výstavbu elektrárny. Kolik skutečně žadatel dostane, to ale záleží na druhu jeho solárního systému a také na kraji, ve kterém žije. Nejčastější výše dotace, kterou zákazníkovi vyřizujeme, bývá 155 tisíc korun, ale dostat může až 170 tisíc korun,“ vysvětluje Martin Vaněk ze společnosti E.ON Energie.

K získání dotace je zapotřebí splnit několik základních předpokladů. Solární systém musí být navržený tak, aby domácnost dokázala alespoň 70 % elektřiny, kterou ročně vyrobí, spotřebovat nebo uložit. Do fyzické baterie nebo do bojleru, ve kterém se bude ohřívat minimálně 120 litrů vody. Dále je nutné myslet na to, že dotace spolufinancuje jen ten systém, který zamíří na dům, v němž lidé bydlí. Nejde instalovat na chaty či jiné rekreační objekty. „Podání žádosti o dotaci nemusí nikoho odradit. Vše zařídíme my. Připravíme to nejlepší řešení na míru a dohlédneme na to, aby splňovalo podmínky dotace. O dotaci požádáme a kompletně ji vyřídíme. V získávání dotace máme takřka sto procentní úspěšnost,“ dodává Martin Vaněk. Peníze pak přijdou do třech měsíců od instalace panelů.



Společnost E.ON lidem nabízí při instalaci fotovoltaické elektrárny možnost využít i službu Virtuální baterie, a díky tomu spotřebují 100 % vyrobené energie ze své střechy. Tu přebytečnou, která by jinak nenávrtně odešla do sítě, elektroměr zaeviduje a domácnost si ji bere zpátky ze sítě, kdy potřebuje. Virtuální baterie moc nestojí a hodně ušetří. Může výrazně zkrátit návratnost pořízení solárního systému.



Podání žádosti o dotaci nemusí nikoho odrazovat. Vše zařídíme. Více informací na www.eon.cz



Města prevenci nepodceňují. Takhle technici lícili na potkany předloni v Jihlavě.

Foto ČTK – Luboš Pavlíček

spravují 918 kilometrů veřejné kanalizační sítě a o deratizaci se starají jak vyškolení zaměstnanci společnosti, tak externí deratizační firma.

„Typů nástrah je několik, a až by se to mohlo zdát, nejsou klasifikovány jako jedy. Látky v nich obsažené jsou antikoagulanty druhé generace, jejichž cílem je snižovat srážlivost krve a způsobit poruchu krevního oběhu. Pro bezpečnost ostatních zvířat a zabránění možného požití se nástrahy vkládají výhradně do nepřístupných podzemních objektů,“ vysvětluje mluvčí OVAK Radka Vanková. Smrtelná dávka činí 2,5 gramu a úhyn nastane zhruba po třech až sedmi dnech od konzumace. Pokud by se stalo, že návnadu požře domácí mazlíček, podle mluvčí je první pomoc vcelku jednoduchá – zabere podání vitamínu K.

Zákazníky vyděsí pavouci i myši

Potkani se však nezdáka vydávají i na povrch a nacházejí potravu u popelnic nebo v okolí obydlí. „To už je bohužel nad naše možnosti, veřejný prostor spadá pod městské úřady. Deratizaci na domovních přípojkách by pak neměli opomenout vlastníci nemovitostí, aby jako celek byla účinná,“ říká Radka Vanková a apeluje na obyvatele, aby nevyhazovali potraviny na volnou plochu, zejména v okolí popelnic, a nespalchovali zbytky jídel a rozpuštěné tuky ze smažení do kanalizace. Tam totiž potkanům slouží jako chutná potrava.

Hlodavci a jiní škůdci v pandemii nezmi- zeli, deratizační firmy však v současnosti nejvíc zaměstnává právě koronavirus. „Tvoří tak třicet procent naší práce,“ odhaduje Jiří Blažek z firmy Adera.

Pracuju s nebezpečnými látkami, je spousta věcí, které bych mohl poškodit. Zodpovědnost je velká

Jiří Pinc

„Objednávají si nás jak běžné domácnosti, tak i firmy do kanceláří nebo skladových prostor. Způsoby jsou různé, od běžného úklidu, kdy se pomocí dezinfekce otírají kliky, vypínače, místa, na která se často sahá. Pak je tu klasická virucidní dezinfekce, která se aplikuje postřikem nebo aerosolem. S ní máte zaručeno, že je prostor bez virů. Jakýkoli příchodí člověk ho ale může znova kontaminovat. V současnosti však existuje i polymerová dezinfekce, která na povrchu ulpí a vydrží delší dobu po kontaktu. Výrobce uvádí dva až tři týdny,“ objasňuje Jiří Blažek, jak DDD firmy pomáhají v boji s nákazou.

Větší potvůrky teď zůstávají trochu v jejím stínu. Štěnice či švábi jsou přítom celoroční stálíci, v létě se k nim přidávají mravenci, vosy, sršni. Tím ovšem výčet škůdců

nekončí. Jiří Blažek zmíní třeba klíšťáka hoblího, jenž sáním krve parazituje na ptáčích, ale přes okna či mezery zvláště u podkrovních bytů se může sporadicky přenést i na člověka.

Klasikou jsou potravinové moli, správně zavíječi, malí motýlci z čeledi zavíječovitých. „Ty si domů přinesete obvykle s nějakou potravinou. Dá se jich zbavit i svépomocí, ale vždy se musí kombinovat postřik, kterým zahubíte zárodky, s lepkovými pastmi na dospělé jedince.“

Deratizátoři mohou pomoci i s pavouky, a to v domě i na něm. Například cedivečka zá- přední si na fasádách tká pavučiny, na nichž ulpívá prach a nečistoty. Dům pak vypadá jako špinavý nebo zastříkaný.

Větší hrůzu však u některých lidí budí pavouci zabydlení uvnitř. „Postřikem se ošetřují okna a dveře zvenku i zevnitř, čímž vznikne bariéra, která minimálně na dva měsíce prostor ochrání. Pavouci sice mohou prolézt dovnitř, ale v horizontu minut či hodin uhynou, protože na sebe nabalí účinnou látku,“ popisuje Jiří Blažek časté zakázky u lidí trpících arachnofobií.

Ale nejen pavouci dokážou lidi děsit. „Jednou jsem se při zásahu setkal s obrovským, dvoumetrovým chlapem, který pištěl jako malá holka, když pod ním proběhla myš,“ vzpomíná zkušený deratizátor. „Ale je třeba to vnímat pozitivně. Je na nás, abychom takovým lidem pomohli.“

jiri.sotona@pravo.cz ■